

Stațiunea arheologică Greci, identificată printr-o investigație de suprafață, în vara anului 1971, este situată la aproximativ 300 m nord de satul cu acest nume, pe malul sudic al lacului Căldărușani, pe un bot de deal orientat prin axul său lung pe direcția NE-SV și înconjurat din trei părți de apă.

Pemiru precizarea caracterului și succesiunii locuirilor omenești străvechi existente pe promontoriu, indicate doar prin fragmente ceramice, nu întotdeauna tipice, aflate la suprafață, Muzeul de Istorie al R.S. România a efectuat în același an, menționat, între 21 octombrie și 4 noiembrie, o săpătură arheologică de sondaj. Urmărindu-se realizarea scopurilor propuse, s-a procedat la deschiderea unei secțiuni, orientată sud-nord, cu lungimea de 31 m și lățimea de 1,50 m. Pentru dezvelirea unor complexe s-a deschis, adiacent secțiunii și o casetă în laturile de 5,60 x 2,50 m. Suprafața totală săpată a măsurat 62 m².

Prin observarea profilurilor șanțului și casetei s-a stabilit următoarea stratigrafie (fig.1):

Peste pământul galben-lutos, steril din punct de vedere arheologic, se afla un strat de pământ de culoare castanie, gros de circa 0,35 m, conținând materiale din perioada timpurie a epocii bronzului, aparținând purtătorilor culturii Glină III. De la limita inferioară a acestui strat porneau a se adânci trei complexe, fiecare dintre acestea conținând resturi ceramice tipice culturii amintite.

Suprapus solului castaniu se afla o depunere cu o grosime medie de 0,30 m de pământ cenușiu-zgrunțuros cu peliolele castanii, corespunzătoare unei locuiri din perioada mijlocie a epocii bronzului - culturii Tei. De la baza acestui orizont se adânceau gropile a cinci complexe.

Solul cenușiu-zgrunțuros era suprapus de un strat de pământ negru-cenușiu gros de 0,10 m. În acesta materialul arheologic, mai numeros, a fost reprezentat de ceramică Latène; s-au constatat însă și câteva fragmente de vase de tip Glină și Tei antrenate din straturile inferioare. Din cuprinsul stratului negru-cenușiu se adânceau patru complexe de locuire. Ținând seama că acest strat este des și puternic deranjat de locuiri ulterioare, a fost însă imposibil de precizat dacă nu cumva unul din complexe (nr.3) a aparținut - nu culturii Latène, ci, poate unei perioade târzii a epocii feudale.

Peste humusul negru-cenușiu se afla stratul vegetal actual, gros de circa 0,10 m. Acesta din urmă reprezintă un sol agricol intens folosit, care, în urma aratului repetat și adânc, a ajuns să se întrepătrundă cu penultimul strat, deranjându-l într-o mare măsură.

După cum s-a arătat, pe o suprafață relativ mică, au fost dezvelite 12 complexe deranjate parțial sau total de suprapunerile, secționările, sau nivelările repetate de-a lungul diferitelor perioade istorice.

Cele trei gropi cu materiale proprii purtătorilor culturii Glina erau de formă ovală (nr.6,7 și 9).Cea mai mare (2,10 x 1,80 m) se adâncea până în solul viu cu 0,40 m, și avea colțurile rotunjite și fundul drept. În pământul de umplură al tuturor au fost constatate pe lângă fragmente ceramice, oase de evicaprine, chirpic mult diseminat și numeroase particule de cărbune.

De la baza celei de a doua depuneri arheologice se adânceau complexe care aparținuseră purtătorilor culturii Tei:

Groapa locuință nr.1, rectangulară, cu colțurile mult rotunjite, se adâncea cu 0,35 m perforând orizontul cu materiale tip Glina. Prin dimensiuni (2,45 x 2,30 m) și formă, această amenajare constituia o locuință. Colțul său sud-vestic fusese secționat de locuința nr.11 Latène, iar mare parte din jumătatea estică era amputată de groapa Latène nr.10. În pământul de umplură, pe lângă ceramica Tei, s-au descoperit și resturi ceramice de tip Glina III antrenate în zona locuinței de către complexele Latène care răvășiseră cele două depuneri arheologice inferioare. Printre resturile de ceramică Glina se remarcă o ceșcuță care conținea grâne carbonizate. Nu s-au descoperit indicii de existență ale vreunei podele sau vetre.

Groapa nr.2 de formă aproximativ ovală, având dimensiunile de 1,80x 1,50 m, se adâncea cu 0,50 m până în pământul viu perforând și răvășind și ea, pe un sector corespunzător, depunerea cu materiale Glina. În pământul de umplură s-a constatat material ceramic propriu culturii Tei, precum și o cantitate relativ mare de oase de animale domestice.

Groapa-locuință nr.4 avea o formă ovală (2,60 x 1,80 m) și se adâncea până în solul viu cu 1,50 m. De la marginea sa sudică porneau trei trepte interioare,fiecare, având înălțimea de 0,40 m. În pământul de umplură, pe lângă resturi osteologice de animale domestice, s-au descoperit câteva unelte din gresie și din lut ars, precum și fragmente ceramice Tei.

Alveolarea-locuință nr.5 de formă ovală cu dimensiunile (3,45 x 0,90 m), a fost dezvelită pe jumătatea sa vestică. Se adâncea cu 0,45 m până în solul viu, fiind aproape lipită de complexul nr.4. Inventarul cuprindea fragmente ceramice tipice culturii Tei precum și resturi ceramice Glina, antrenate.

O altă amenajare (groapa nr.12) se prezenta sub forma unei gropi ovale, având diametrul maxim de 1,50 m. Aceasta se adâncea până în pământul viu cu 0,35 m. În porțiunea sa sud-estică se adâncea cu 0,10 m o alveolare cu un diametru de 0,50 m. În pământul de umplură, alături de

urme de arsură și mici particule de chirpici, se aflau fragmente ceramice atipice.

Cea de a treia depunere arheologică, cea mai răvășită dintre toate, a fost pusă în evidență și prin patru complexe:

Groapa nr. 10, ovală, se adâncea până în solul viu cu 0,80 m amputând locuința nr. 1 (Tel). Dimensiunile sale erau reduse: 1,35 x 1,20 m. În pământul de umplură, în afară de câteva fragmente ceramice getodacice, nu s-a mai descoperit nimic semnificativ. Ultimele două gropi (nr. 3 și 8) se adânceau, prima cu 1,65 m, iar cea de a doua cu 0,55 m, până în pământul viu. Prima avea formă de clopot, cu diametrul gurii de 0,90 m, iar al bazei de 1,25 m. În pământul de umplură al acestora nu s-a descoperit decât chirpici fragmentat și urme de arsură. Nici unul dintre cele două complexe nu prezentau urme de ardere ale pereților.

*

Printre materialele aparținând culturii Glină III, pe lângă un vas întreg și fragmente ceramice tipice¹ s-au descoperit câteva unelte.

Utilajul litic este reprezentat prin două sillexuri de culoare cafenie; o lamă cu două nervuri dorsale și cu retușe marginale, trapezoidală în secțiunea transversală, și un nucleu piramidal de mici dimensiuni (epuizat), prezentând urme din cortex.

Din oase de animale au fost lucrate o serie de împungătoare de diferite dimensiuni.

Două fusaiole din lut ars, păstrate fragmentar, sînt de mari dimensiuni. Prima, avînd diametrul de 0,74 m este aplatizată; cea de a doua (cu diametrul de 0,068 m) are de asemenea o formă mult aplatizată.

Tot din lut ars a fost lucrată o roată (diam. 0,085 m) cu marginile subțiate și cu un butuc bine reliefat.

După tehnica de preparare a pastei se pot distinge trei mari categorii ceramice:

1) Vase de dimensiuni mari, lucrate dintr-o pastă cu mult nisip, cioburi pisate, granule de calcar și paiete de mică. Arderea s-a făcut într-un mediu oxidant, predominînd culoarea cărămizie. În spărtură se observă o gradare a culorii lutului de la brun-cenușiu sau brun-cafeniu spre cărămiziu pe suprafețele exterioare. Majoritatea vaselor au fost introduse într-o baie de lut, care însă nu a putut acoperi unele asperități;

2) Vase mijlocii și mici modelate dintr-o pastă de bună calitate care cuprinde pe lângă nisipul fin, granule de calcar și paiete de mică; uneori, apar și cioburi mult pisate. Pasta este bine frământată, omogenă și densă în spărtură; este bine arsă la cărămiziu-deschis sau castaniu, fiind cenușie sau brun-castanie în spărtură. Suprafețele sînt netezite sau lustruite fără prea mare atenție;

3) Vase modelate dintr-o pastă fină deosebit de compactă și rezistentă, cu impurități abia sesizabile. Suprafețele exterioare ale recipientelor sînt bine lustruite și au în general o culoare cărămizie cu re-

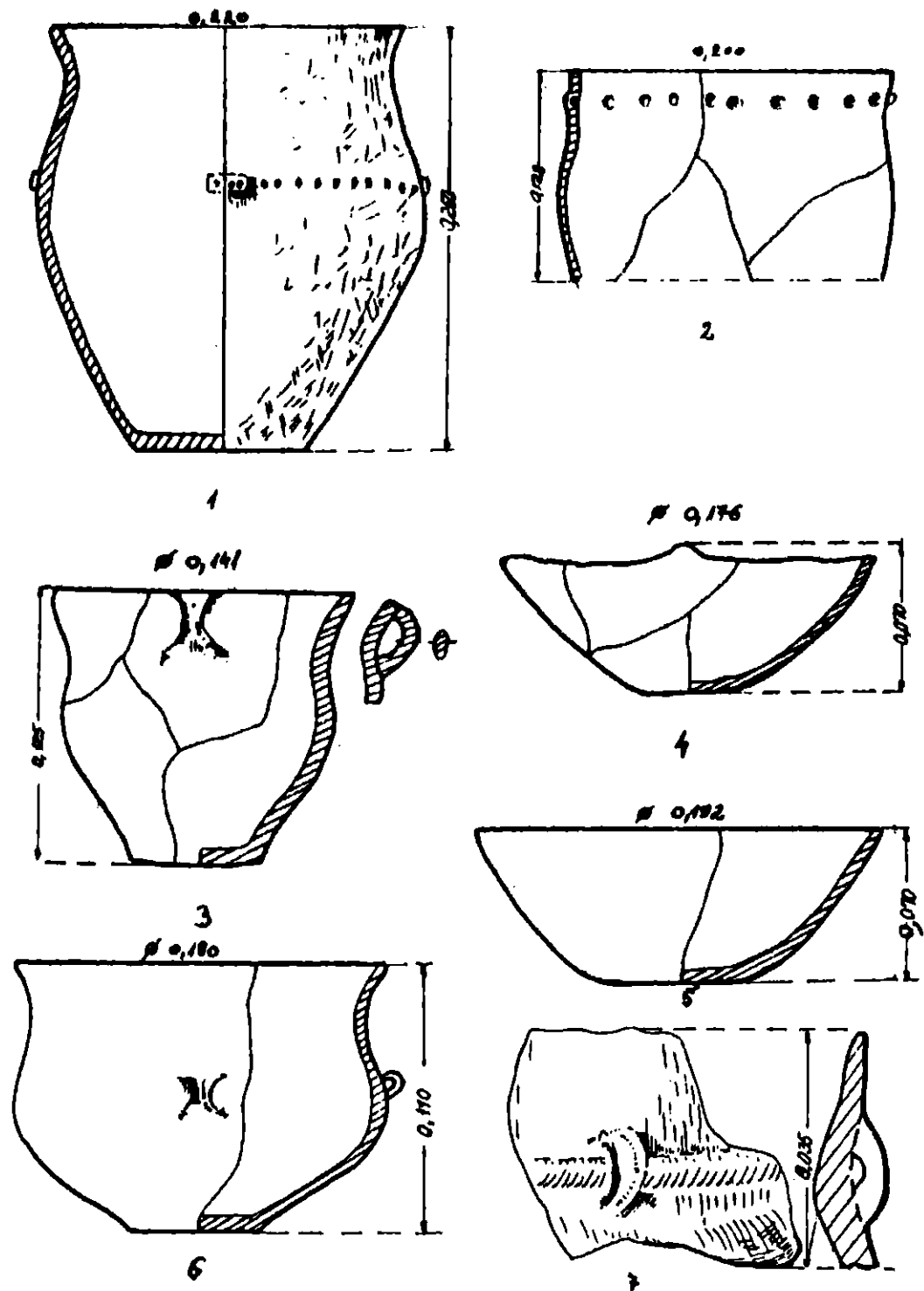

Fig.2 - Vase reconstituite de tip Glina III din
așezarea de la Greci, jud. Ilfov

flexe cenușii-castanii. Alteori, culoarea unor vase este neagră sau portocalie și marchează întreaga grosime a pereților. Acestei categorii ceramice îi sînt proprii mai ales vasele de dimensiuni mici și mijlocii.

După cum o sugerează fragmentele ceramice avem de-a face cu un larg repertoriu de forme:

Vase de provizii cu profil în formă de S prelung. Un astfel de vas, are corpul bombat, mai ales în registrul superior, gura largă (diam. 0,220 m) cu buza dreaptă terminată teșit; fundul plat. Pe diametrul maxim al recipientului sînt dispuse simetric patru apucători orizontale, alveolate; tot pe acest diametru se înșirue alveolări ușor alungite (fig. 2/1). Un alt vas, în formă de "sac", cu gîtul abia schițat, prezintă sub buză un decor obținut în tehnica "au repoussé" (fig. 2/2).

Unele fragmente ceramice sugerează vase de dimensiuni mici și mijlocii cu corpul aproape tronconic, ușor arcuit în dreptul umărului; gîtul scurt evazat se termină cu o gură subțiată. Un astfel de recipient, lucrat dintr-o pastă fină de culoare cărămizie și lustruită cu grijă, prezintă un decor (singular deocamdată în Muntenia) ale cărui elemente își găsesc cele mai bune analogii în ceramica aspectului Schneckenberg B² (fig. 3/1, 2). Sînt prezente și recipientele cu pînțele sferice și gîtul arcuit în afară (fig. 4/3; pl. 3/4) cu similitudini la Roșu, jud. Ilfov³ și Glina-București⁴; numeroase analogii aflîndu-se în aspectul Schneckenberg I, din sud-estul Transilvaniei⁵. Un alt vas, de dimensiuni mai mici, are pînțele domol bombat, gîtul arcuit, gura largă cu buza terminată teșit; toarta din bandă lată, pîrînește din buză și se prinde pe umăr (fig. 2/3).

Numeroase sînt străchinile de diferite tipuri. Cele cu corpul ușor arcuit (fig. 2/4, 5) constituie o categorie des întîlnită. Unele dintre acestea au colțuri trase din buză (fig. 2/4; 7/3) și sînt modelate dintr-o pastă de bună calitate de culoare cărămizie. Alte străchini, au corpul tronconic și fundul plat (fig. 4/2). Castroanele sînt întîlnite într-un procent ridicat. Unele dintre acestea au corpul domol bombat, gîtul arcuit în afară și gura aproape trompetiformă (fig. 2/6; 6/3), cu unele asemănări în ceramica așezării de la Văcărești, jud. Dîmbovița⁶. Un alt tip este reprezentat de castronul bitronconic cu gura larg evazată spre exterior (fig. 4/7). Alt castron, cu gura largă arcuită spre exterior, prezintă pe umăr un brîu circular obținut organic pr'n ridicarea pastei (fig. 2/7). Astfel de forme se găsesc și în sud-estul Transilvaniei⁷. Lucrat din pastă de bună calitate, un castron are umărul delimitat de marginea lată și evazată trompetiform printr-o linie incizată circular; sub buză: șir de găuri-butoni (fig. 4/5).

Cîteva castroane au corpul tronconic, al căror perete cad oblic pe marginea fundului plat (fig. 5/1, 2).

O serie de torți tubulare sau tortițe-mosor amintesc prezența unor amfore și amforete lucrate dintr-o pastă de cea mai bună calitate (fig. 5/3; 6/1; pl. I/3). Cele mai apropiate analogii le găsim la Glina-București cît și la Văcărești, jud. Dîmbovița⁸.

Un recipient de mici dimensiuni, specific culturii Glina-Schneckenberg, a fost găsit întreg. Acesta are un corp bitronconic, gâtul înalt cu buza dreaptă terminată prin rotunjire; toarta, pornind din buză oblic în jos, se prinde deasupra diametrului maxim al vasului (pl.1/1). Analogiile cele mai bune le întâlnim mai ales în ceramica fazei C a aspectului Schneckenberg⁹.

Paharul cu corpul tronconic (pereții drepecți căzând oblic pe margi-nile fundului plat), a fost descoperit în groapa nr.1. Culoarea acestuia este cărămizie și prezintă un decor format din găuri-butoni dispuși circular sub buză (fig.5/4).

În groapa nr.1 deosebit de răvășită s-a descoperit un fragment ceramic mai deosebit. Acesta sugerează un vas cu corpul bombat și cu gâtul înalt arcuit în afară. Fragmentul respectiv reprezintă o ceramică grosolană, în a cărei pastă predomină ca degresanți cioburile pisate și boabele de calcar. Suprafața exterioară este cărămizie cu urme de ardere secundară; în spărtură este neagră-cenușie. Ornamentarea constă din mici incizii verticale dispuse circular pe umărul vasului, cît și pe diametrul maxim al acestuia (pl.1/5; fig.5/5). Toate aceste caracte-ristici îl apropie de ceramica aspectului cultural Foltești - Cernavoda II, unde fși găsește cele mai bune analogii¹⁰.

În groapa nr.4, a fost descoperit un fragment ceramic care apar-ținuse unui vas-pahar cu gâtul înalt și cu corpul ușor curbat, a căru-i pastă conținea nisip cu mică, cioburi pisate și calcar. Gâtul înalt al a-cestuia, este delimitat imperceptibil de umăr printr-o incizie circulară, de pe care pornesc mici creștături verticale. În cadrul aspectului Schneckenberg, A găsim unele analogii atât în formele ceramice, cît și în elementele decorative¹¹ (pl.1/6).

Fundurile vaselor sînt în majoritate plate, rareori avînd talpa lă-țită. Într-un singur caz baza unui recipient este albiată (concavă).

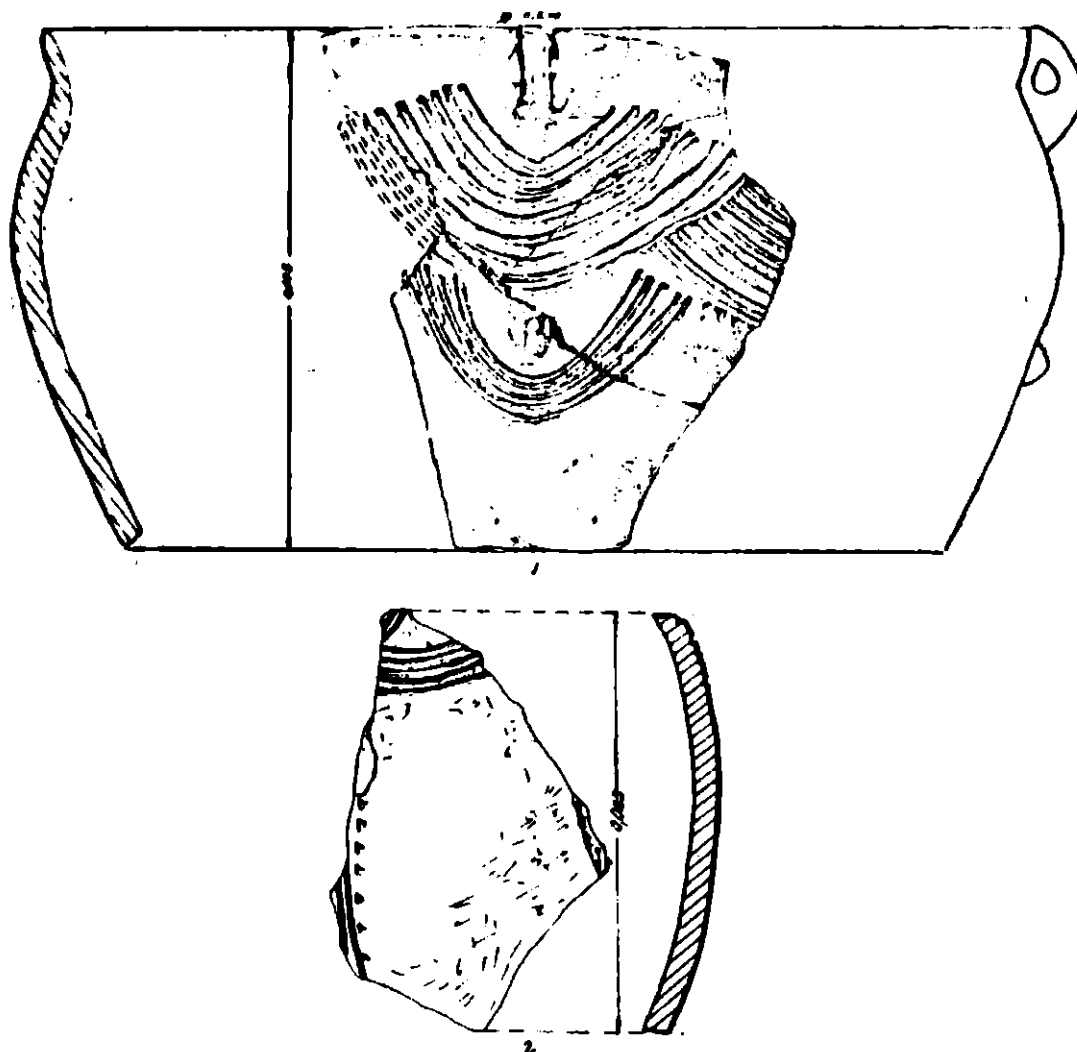
Torțile se prezintă într-o gamă largă, începînd cu cele tubulare (fig.5/3), sau tortițele-mosor (pl.1/2), unele dintre acestea terminîn-du-se cu cîrlige spiralice (fig.7/1). Torțile bandate (fig.5/6) apar pe vase de toate dimensiunile.

Apucătorile, sub forma unor protuberanțe, sînt dispuse atît pe dia-metrul maxim al unor recipiente mari (fig.2/1), sau pe umărul unor vase de mici dimensiuni (fig.4/1). Altele au forma unor creste verticale apli-cate pe gâtul recipientelor (fig.7/3), sau forma unor butoni cu cîte o al-veolă la mijloc (pl.1/3). Pe diametrul maxim al unui castron apare un relief semicircular cu cele două capete orientate în jos (fig.4/4). Cîteva proeminențe aplicate orizontal, sînt creștate sau alveolate (fig.2/1).

Majoritatea torților și proeminențelor amîntite sînt lucrate cu mare atenție și pricepere.

Ornamentarea ceramicii de tip Glina de la Greci, se prezintă în linii mari, în limitele specifice ale acestei culturi, fiind prezente însă și unele elemente înfînite pentru prima dată în cadrul acestei culturi în Cîmpia Română.

Pornind de la modul de tratare al suprafețelor exterioare, trebuie să menționăm că ceramica "hună" și cea "fină" este foarte bine netezită și lustruită. .

**Fig.3 - Fragmente ceramice tip Schneckenberg B
de la Greci, jud. Jfov**

De cele mai multe ori recipientele au fost introduse într-o baie de lut care a conferit - pe lângă un aspect plăcut - și o rezistență sporită pereților vaselor. Uneori, barbotina este în așa fel organizată, încât capătă aspectul unui "calcio-vecchio".

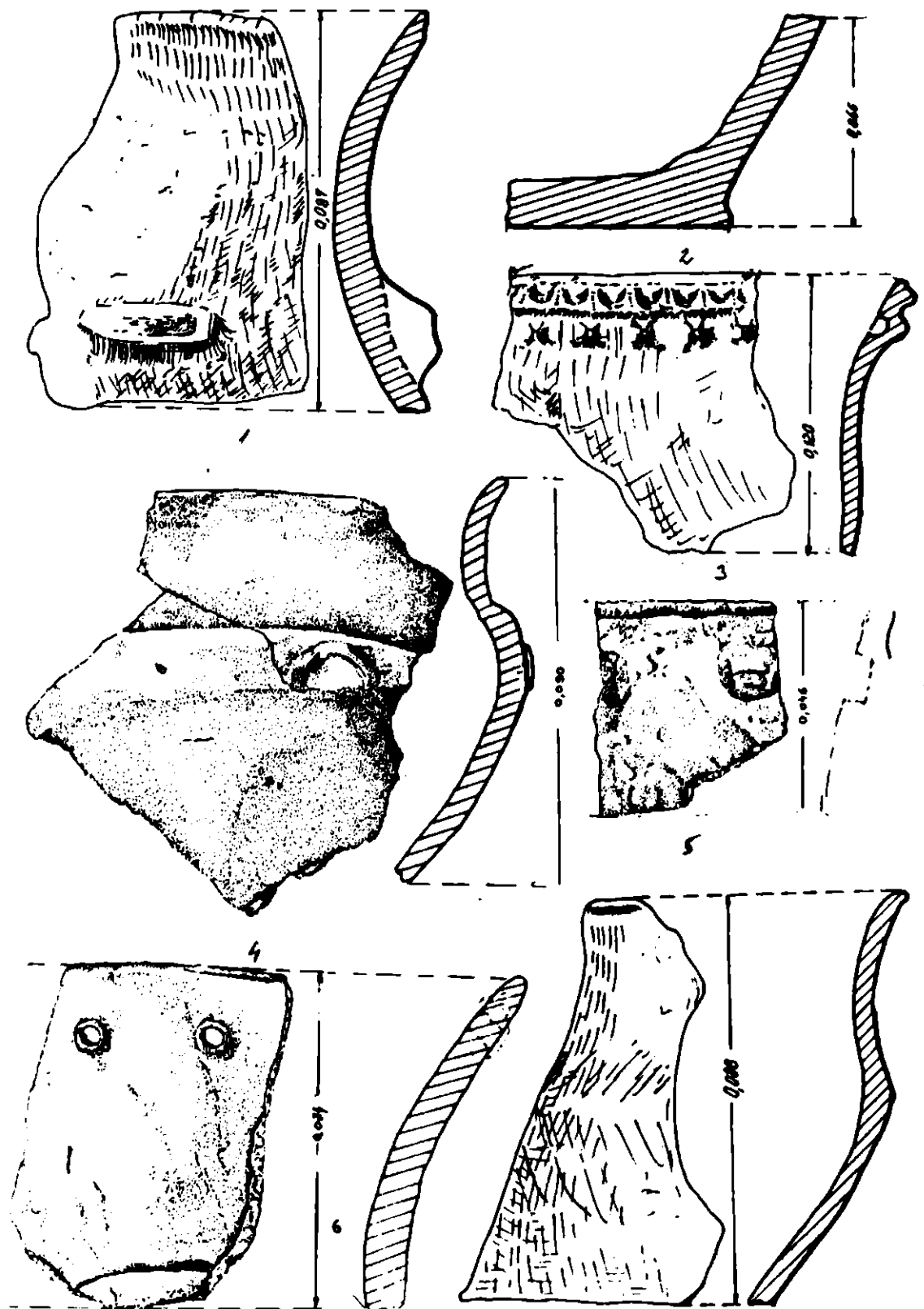

Fig.4 - Fragmente ceramice Glină III

Ornamentarea propriu-zisă constă în șirul de găuri-butoni realizați în tehnica "au repoussé" cît și în alveolarea sau creșterea buzelor. Frecvente sînt brîurile alveolate. Toate aceste elemente apar de cele mai multe ori combinate între ele. Astfel, pe unele vase șirul de găuri-butoni, creșterea buzei, sînt îmbinate cu alveolele imprimate pe umărul vaselor (pl. I/4). Alteori șirul de găuri-butoni de sub buză este dublat de un brîu alveolat (de pe umărul vasului) sub care corpul recipientului este barbotinat (fig. 8/1). Tehnica barbotinei amintește o manieră gumelnițeană¹².

Nu de puține ori buza este teșită mult și vălurită (bine reliefată); sub aceasta urmează șir de găuri-butoni, iar pe umărul bombat se află șir de impresiuni semicirculare (fig. 8/2). În alte cazuri alveolările apar în două șiruri paralele (pl. I/7).

Brîul alveolat este executat ori prin ridicarea pastei pe corpul vasului (fig. 8/1), ori aplicat - desigur de rar - imediat sub buza acestuia (pl. I/8; fig. 8/3) asociat fiind și cu șirul de găuri-butoni. Brîul alveolat este des întîlnit pe ceramica de la Greci și reprezintă una dintre caracteristicile aspectului Schneckenberg B¹³ (fig. 9/1-3, 5).

Pe două fragmente (aparținînd aceluiași vas) se pune în evidență un interesant motiv decorativ realizat prin incizie și imprimare întîlnit pentru prima dată în cadrul culturii Gîlăna - Schneckenberg din Muntenia. Acest ornament se compune dintr-o combinație de ghirlande incizate, etajate, unele fiind mărginite de mici impresiuni cu aspect triunghiular. Ghirlandele sînt compuse din cinci sau din nouă linii paralele ușor arcuite. Acolo unde ghirlandele din registrul inferior nu sînt mărginite de impresiuni triunghiulare, în spațiul cruțat al acestora apare cîte o mică protuberanță conică. O tortiță ielară pornește din buză și se prinde pe umăr. Ceramica face parte din categoria "fină" și are culoarea cărămizie cu pete cenușii (fig. 3/1, 2). Pînă acum acest motiv decorativ a fost întîlnit numai în sud-estul Transilvaniei în cadrul aspectului Schneckenberg B¹⁴.

*

După cum s-a arătat în prima parte a prezentului raport, în cel de al doilea strat de cultură apar fragmente ceramice de tip Tei, precum și cîteva unelte specifice acestei culturi.

Din repertoriul uneltelor au făcut parte trei cuțite de gresie (Krummesser) descoperite în locuința nr. 4. Un cuțit a fost găsit întreg, iar celelalte două în stare fragmentară. În locuința sus-amintită au fost descoperite și două fusaiole din lut ars tipice culturii Tei (faza Cățelu Nou). Prima dintre acestea (fig. 10/1 a, b) are o formă globulară și a fost lucrată dintr-o pastă fină a cărei suprafață are o culoare neagră cu reflexe castanii. Ea este decorată în întregime prin incizii (împun-sături) fine, realizîndu-se benzi circulare de liniițe verticale intercalate de benzi în zig-zag. În registrul inferior al fusaiolei benzile de zig-zaguri și de liniițe verticale sînt demarcate prin linii circulare.

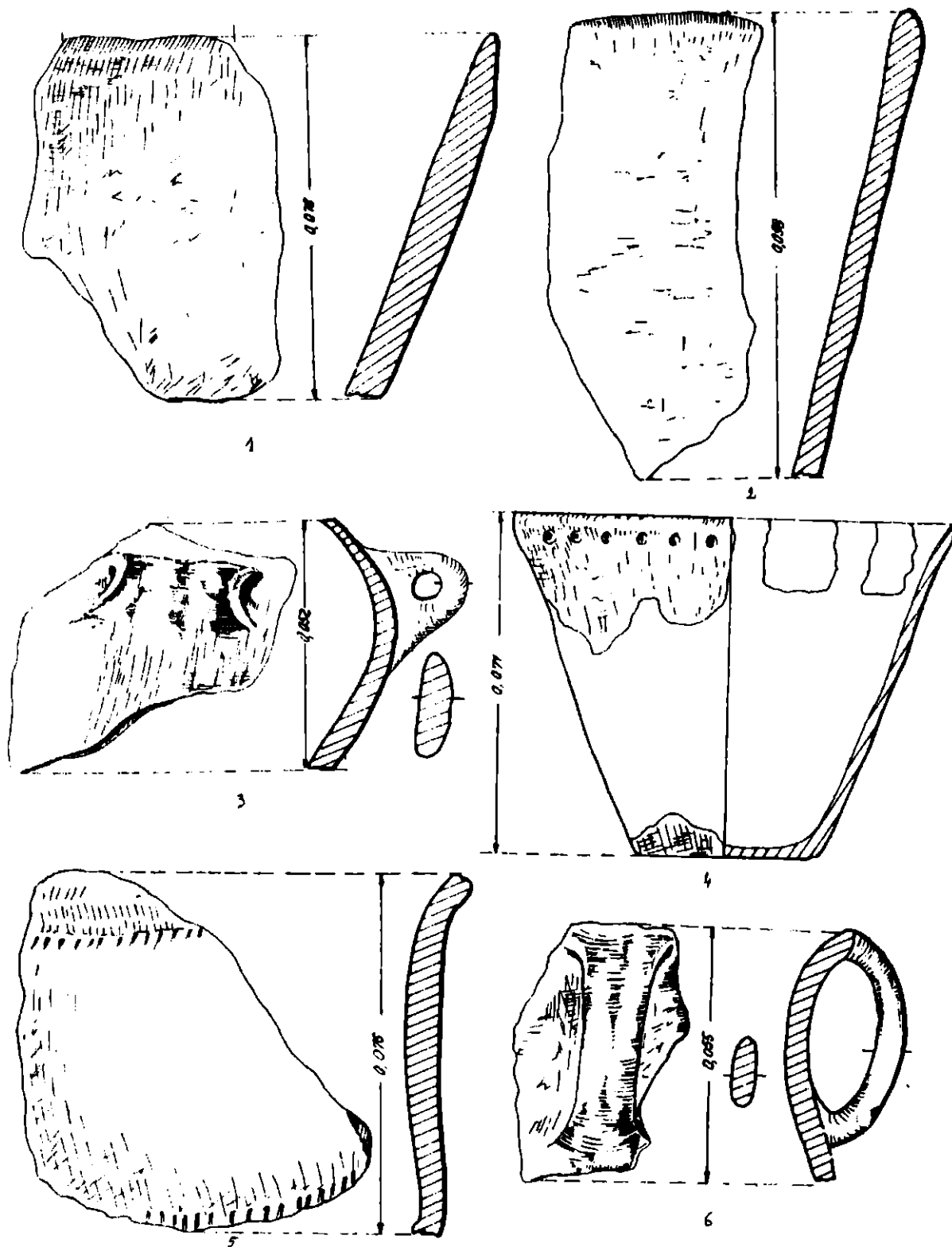

Fig. 5 - 1-3, 6: fragmente ceramice Glina III; 4: pahar tronconic reconstituit aparținând culturii Glina III; 5: fragment ceramic de tip Foltești-Cernavoda

incizate (fig.10/1. Se știe că în faza cea mai veche a culturii Tei, zigzagul este considerat unul dintre cele mai esențiale elemente decorative ale acestei culturi.

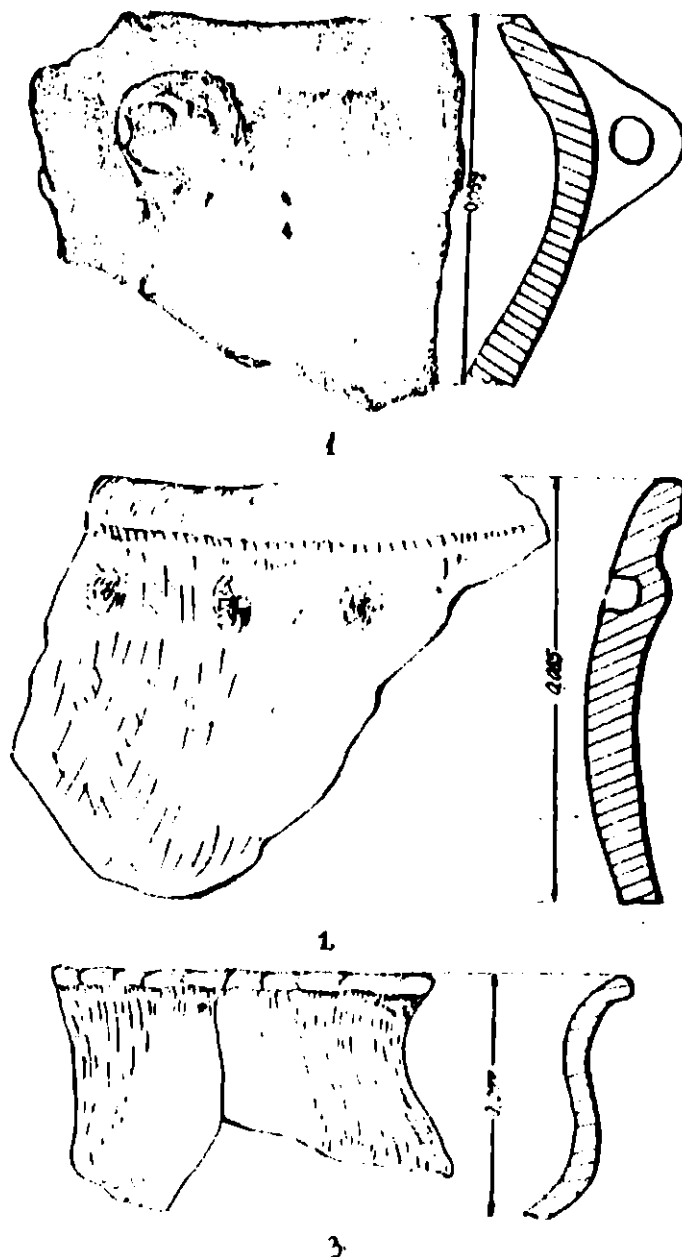

Fig.6 – Fragmente ceramice de tip Glina III

Cea de a doua fusaiolă este bitronconică și este și ea specifică culturii Tei¹⁵.

După tehnica de prelucrare a pastei se pot distinge două categorii ceramice: una mai grosolană, a cărei pastă conține nisip, cloburi pisate mărunț, granule de calcar și paiele de mică. Amestecul este bine frământat și omogenizat. Arderea s-a făcut la negru-cenușiu (în spărtură), suprafețele exterioare având o culoare cărămizie-cenușie; a doua

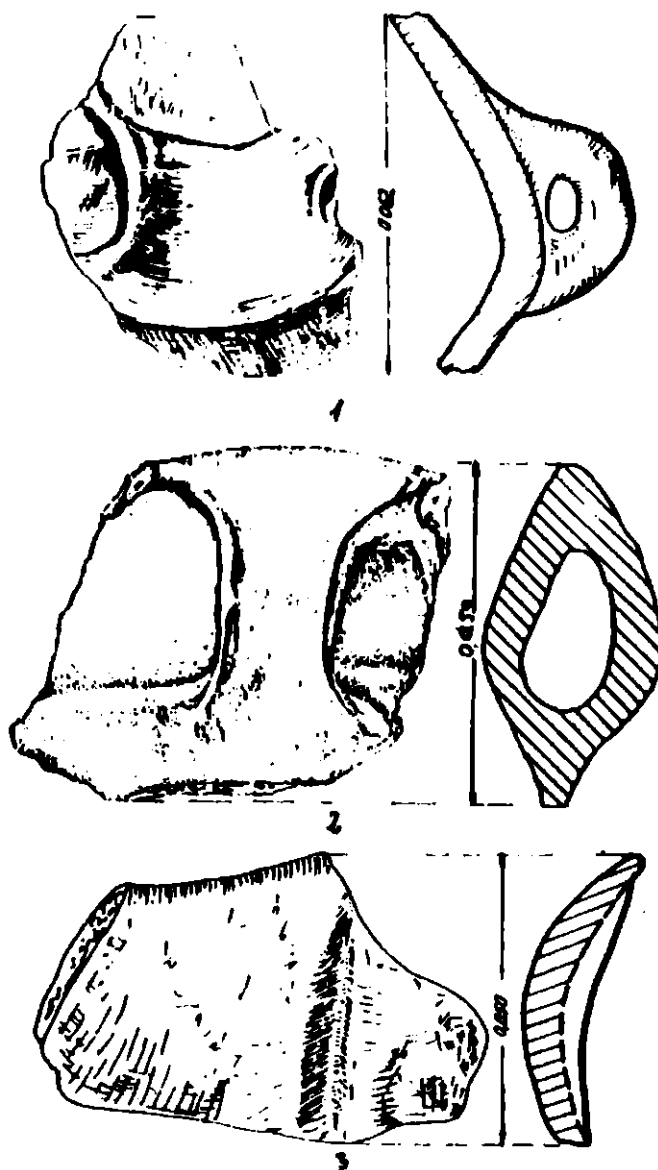

Fig.7 - Torți și apucători de pe fragmente ceramice Glina III

categorie însumează vase lucrate dintr-o pastă fină aproape lipsită de impurități. Acestea sînt arse la negru-cenușiu și sînt lustruite cu cea mai mare atenție.

Datorită existenței unei cantități relativ mici de material ceramic descoperit, repertoriul formelor se reduce la câteva tipuri de vase, specifice însă - toate - fazei I a culturii Tei.

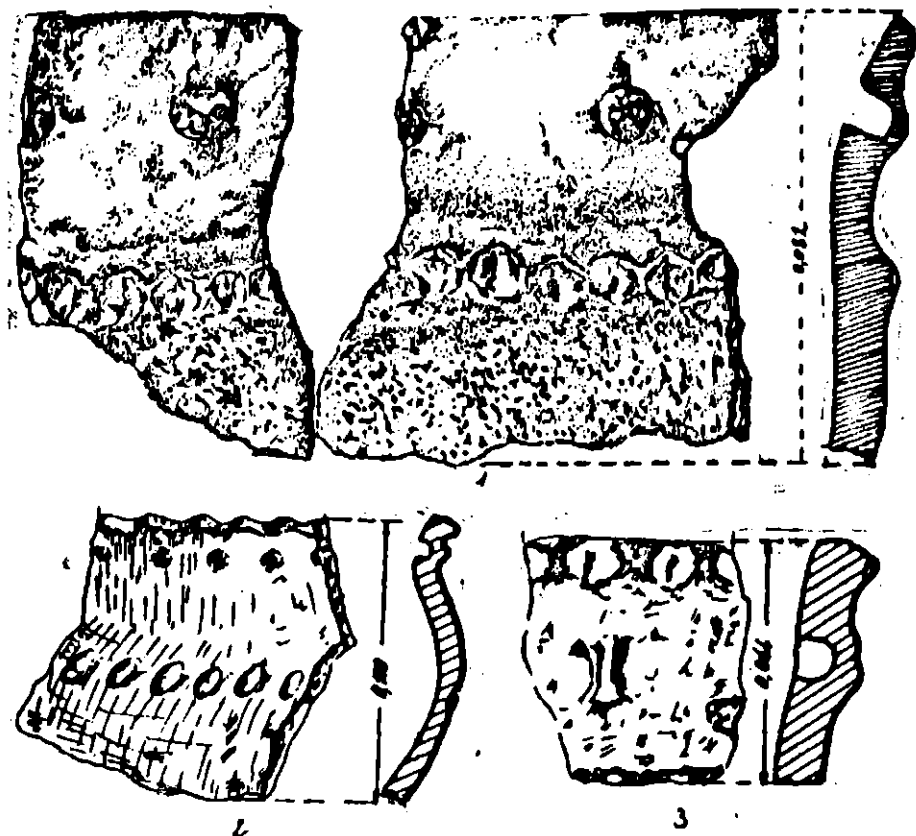

Fig.8 - Motive ornamentale de pe fragmente ceramice de tip Glina de la Greci, jud. Ilfov

Sînt puse în evidență în primul rînd cîteva recipiente de mari dimensiuni cu corpul bombat, al căror gît înalt, arcuit, se termină cu o gură mult evazată spre exterior (pl.I/12). Alte vase, de dimensiuni mai mari, modelate dintr-o pastă de culoare cărămizie au gîtul înalt-cilindric, gura largă și pîntecele ușor bombat.

Un castron adînc (pl.I/13) cu corpul tronconic, are pereții ușor arcuiți; de sub buză se dezvoltă o tortiță bandată, care, după ce se arcuieste, se prinde pe diametrul maxim al vasului; gura acestuia este dreaptă și se termină prin rotunjire¹⁶. Sub buză, decor în șir circular constituit din mici impresiuni triunghiulare. Acestea din urmă intercalează două protuberanțe tronconice dispuse simetric sub buză.

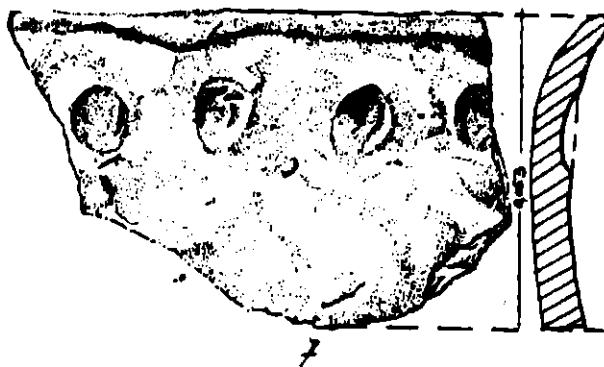
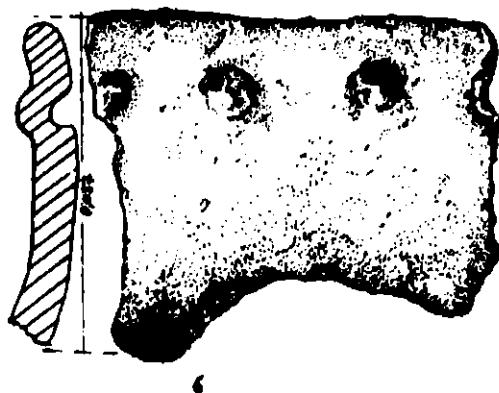
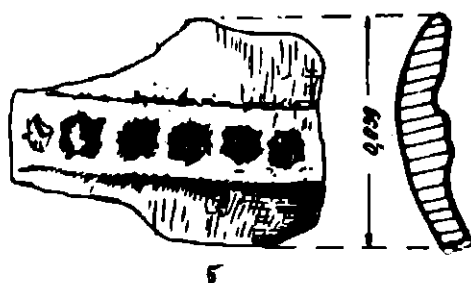
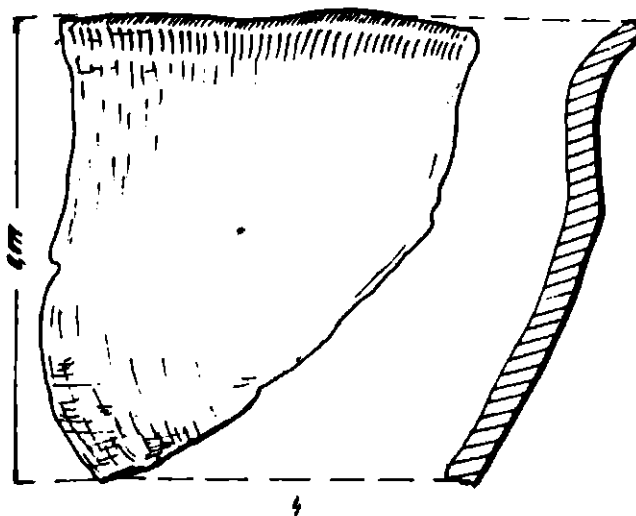
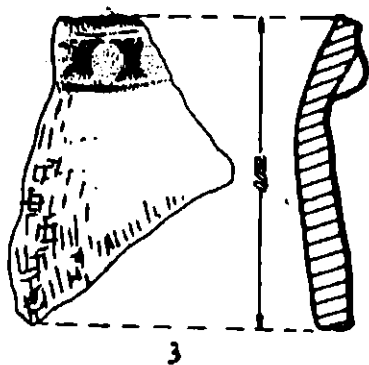
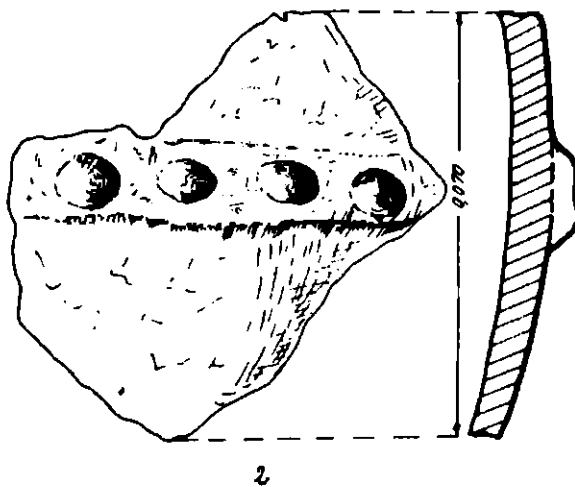
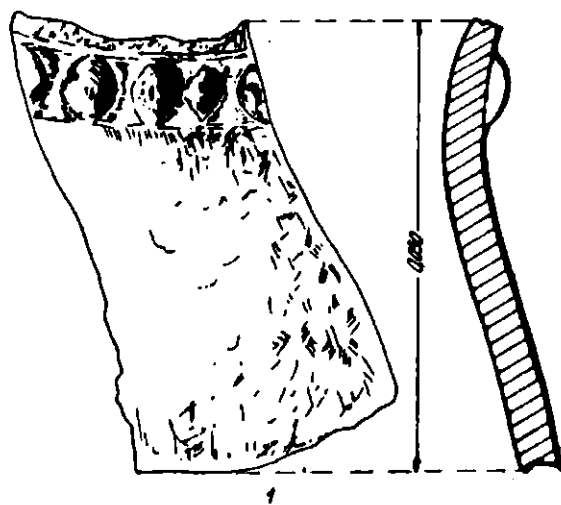

Fig.9 - Fragments ceramice Glina III

Motivele decorative sînt de asemenea specifice fazei I a culturii Tei, remarcîndu-se atît apăsăturile plastice, sau proeminențele organice obținute, cît și numeroasele adîncituri (impresii) sau incizii¹⁷.

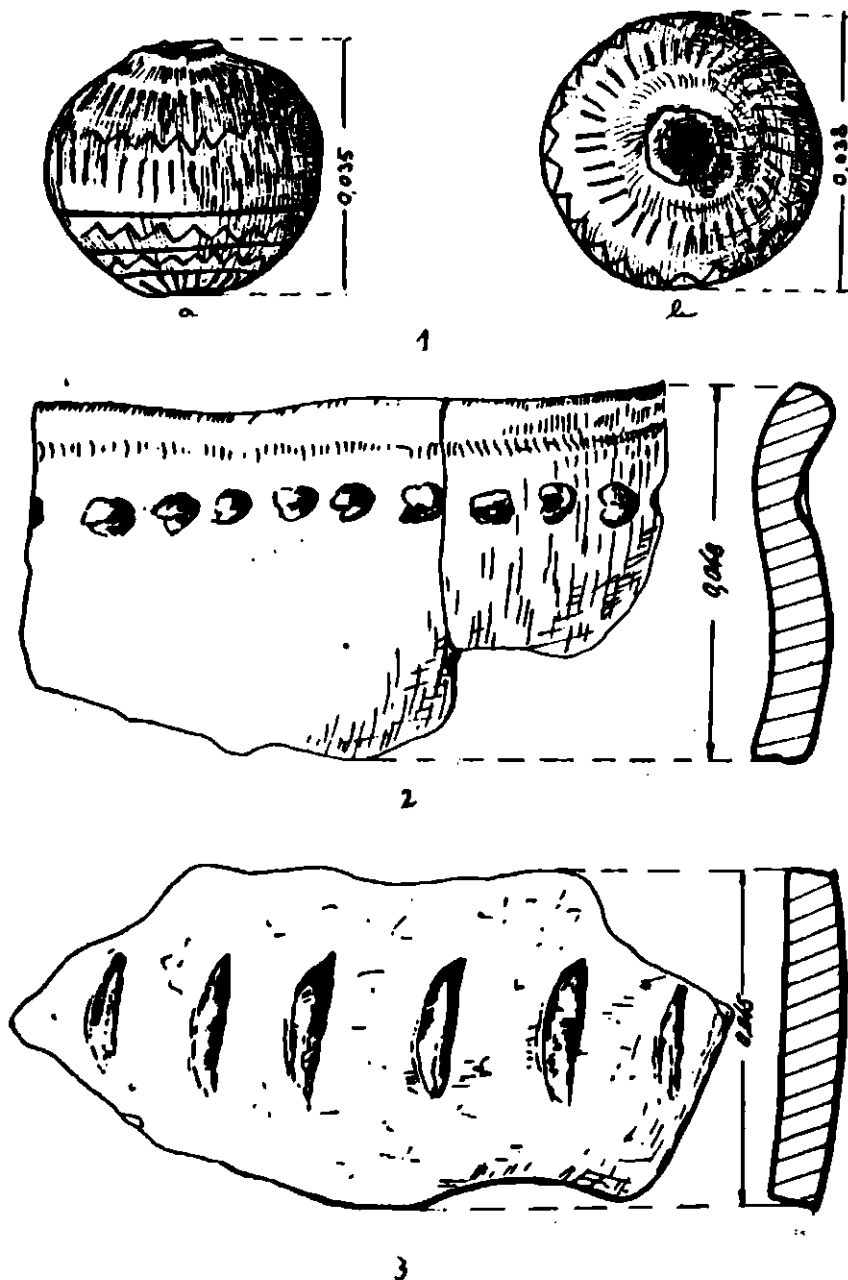

Fig.10 - 1/a b: Fusaiolă Tei I, descoperită în locuința nr.4;
2-3: fragmente ceramice de tip Tei I

Suprafețele exterioare ale majorității vaselor sînt brăzdate de striațiuni obținute cu "măturica". Pe înșgă striațiunile oblice se remarcă și striațiunile dispuse orizontal (pl.I/12), acestea din urmă fiind bine reliefate.

Brfurile alveolate sau crestate dispuse sub buza vasului (pl.I/11) sau pe umărul acestuia (pl.I/12), apar într-un număr relativ mare, cu numeroase analogii la Cățelu Nou, jūd. Ilfov¹⁸.

Impresiunile dispuse în șir, mai ales sub buză, sînt triunghiulare ca la vasul de la pl.I/13, ovale (pl.I/10), sau semiovale (fig.10/3;11/4). Alteori aceste impresiuni sînt înșirate pe umărul vasului, umăr care se prezintă sub forma unui prag ridicat organic dîn pastă. Pe un astfel de fragment ceramic adînciturile sînt dispuse în șir circular pe marginea superioară a pragului și au forma unor stelute cu cinci colțuri (fig.11/1). Într-un caz, se remarcă mici impresiuni dispuse orizontal pe două rînduri paralele (fig.11/3).

Pe fusaioala sferică (fig.10/1) se pun în evidență benzile incizate compuse din liniuțe verticale intercalate de benzile de zig-zaguri. În registrul inferior al obiectului, aceste benzi sînt delimitate de linii circulare incizate. Această alternanță dintre zig-zaguri și benzile orizontale se remarcă de asemenea în decorul ceramicii de la Cățelu Nou¹⁹.

Un fragment din categoria ceramicii fine, de culoare neagră și bine lustruită, prezintă motivul "ramură de brad" (fig.11/5; pl.3/14), motiv caracteristic fazei Cățelu Nou din cadrul culturii Tei²⁰.

În modul de ornamentare al acestor vase sînt întîlnite și micile proeminențe conice dispuse fie cîte două, fie cîte patru pe umerii recipientelor.

Prin caracteristicile sale materialul ceramic descris mai sus, reprezintă prima fază - Cățelu Nou - a culturii Tei și se încadrează în perioada mijlocie a epocii bronzului.

Astfel, se poate conchide că la Greci avem de-a face cu o etapă tîrzie (chiar finală) a culturii Glina-Schneckenberg, cu numeroase elemente Schneckenberg B și C (după periodizarea lui A.Prox)²¹. Unele dintre acestea sînt puse în evidență pentru prima dată într-un context arheologic în Cîmpia Română în cadrul culturii mai sus amintite.

Stratigrafio, suprapus orizontului Glina-Schneckenberg se află o depunere cu material Tei - faza Cățelu Nou -, care se încadrează în perioada mijlocie a epocii bronzului din România. Se poate menționa că în așezarea de la Greci, cultura Tei, reprezentată de faza sa cea mai veche, prezintă aproape în totalitate cele mai caracteristice motive decorative ale acestei faze: zig-zagul, realizat din linii simple, șirurile orizontale de impresiuni circulare, triunghiulare sau semiovale, așturi de motivul "ramură de brad" cît și de benzile de liniuțe verticale incizate fin²².

Ceramica Latène. În inventarul complexelor 11 și 12 se aflau fragmente ceramice lucrate cu mîna sau la roată.

A. Ceramica lucrată cu mîna se împarte la rîndul ei, în două categorii:

1) de culoare cenușie, dintr-o pastă, în general fină, cu suprafața exterioară lustruită - vase cu buza verticală sau puțin răsfrîntă în exterior și pereții arcuiți, precum și fructiere.

Decorul constă din linii incizate verticale, brfuri alveolate, butoni rotunzi sau apucători orizontale (fig.12/1,2).

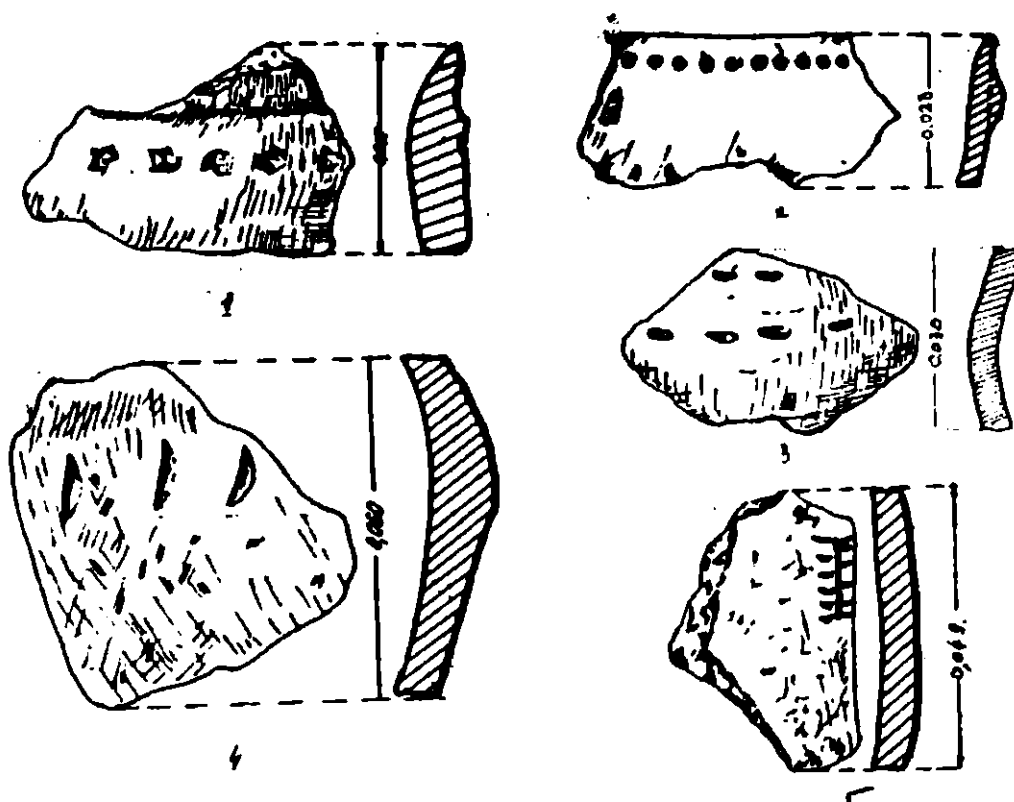

Fig.11 - Fragmente ceramice tip Tei I

Cantitativ, această categorie ceramică este cea mai numeroasă;

2) de culoare cărămizie, dintr-o pastă poroasă - vase cu pereții arcuiți, iar buza răsfrîntă în exterior. Decorul constă din brfuri alveolate.

B. Ceramica lucrată la roată, se împarte și ea în două categorii:

1) de culoare cenușie, cu pasta fină și bine lustruită -fructiera și strecurătoarea.

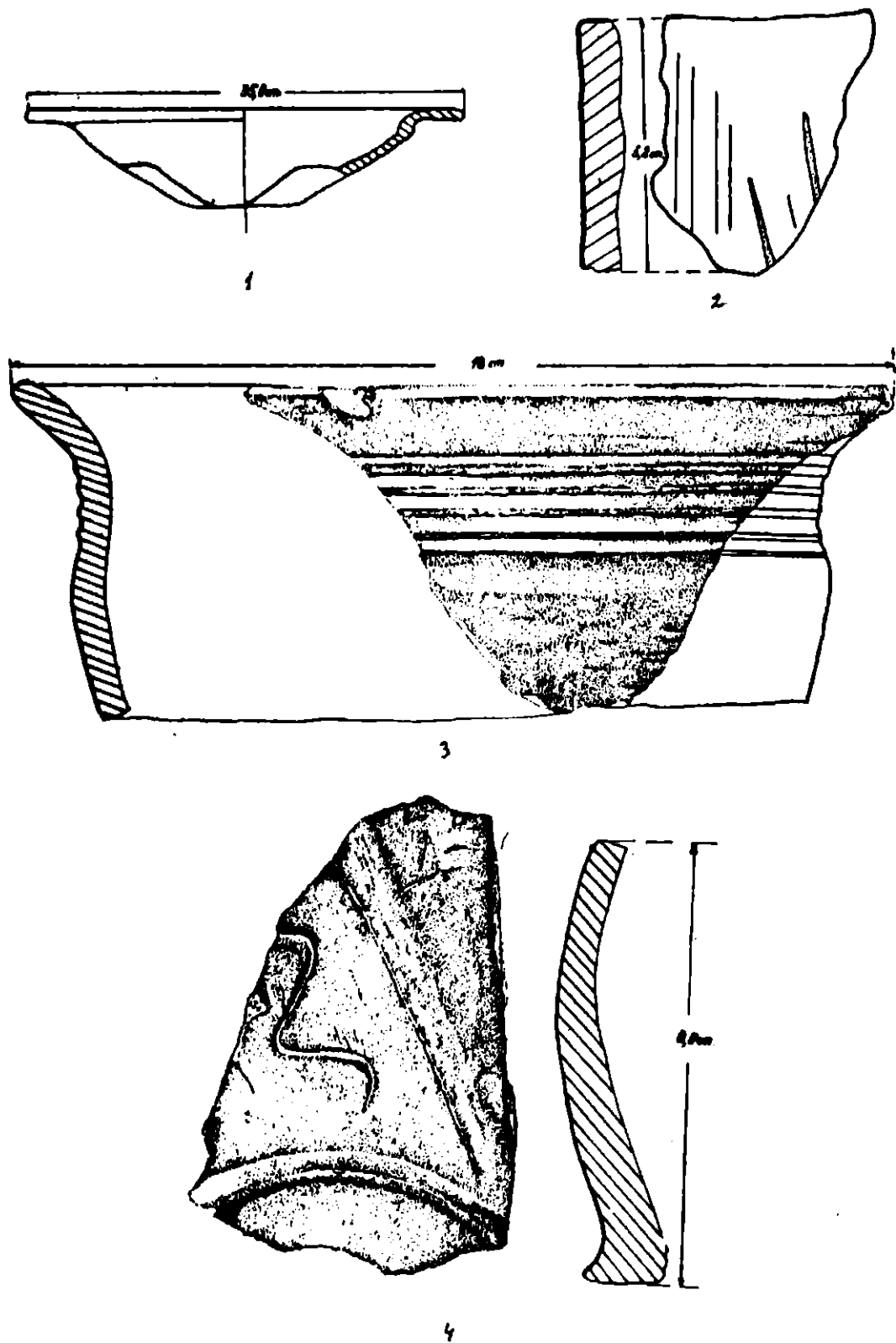

Fig.12 - Fragmente ceramice din perioada Latène

Decorul constă din caneluri orizontale și linii în relief, ondulate (fig.12/3,4);

2) de culoare cărămizie, reprezentată printr-o buză de chiup.

Având în vedere predominanța ceramicii lucrate cu mîna, de culoare cenușie, reprezentată prin fructiere și vase cu pereții arcuiți cu buza verticală sau puțin răsfrîntă în exterior, iar decorul constînd, în general, din linii incizate, ceramică ce se aseamănă cu descoperirile de la Chirnovi (grupa B)²³, Popești²⁴ etc., înclinăm a data complexele respective în a doua jumătate a sec. II - începutul sec. I f.e.n.

AUGUSTIN ULANICI și
GHEORGHE TROHANI

NOTE

- 1 ION NESTOR - Fouilles de Glina, în: Dacia III-IV, 1927-1932; Idem - Der Stand der Vorgeschichtsforschung in Rumänien, în: 22, Ber RGK, 1933, p.69 și urm.; D.BERCIOU - Arheologia preistorică a Olteniei, Craiova, 1939, p.97 și urm.; ALFRED PROX - Die SchneckenbergKultur, Kronstadt, 1941; DORIN POPESCU - Die frühe und mittlere Bronzezeit in Siebenbürgen, 1944; GHEORGHE BICHIR - Beitrag zur frühen Bronzezeit im südöstlichen Transilvanien und in der Moldau, în: Dacia, NS, VI, 1962, p.87-114; idem, în: Materiale și cercetări arheologice, VII, 1961, p.331-359; idem, în: Materiale ..., VIII, 1962, p.283-290; MARGARETA CONSTANTINIU, PANAIT PANAIT - O așezare din epoca bronzului la Roșu, în: Cercetări arheologice în București, I, 1963, p.301-304.
- 2 ALFRED PROX, op.cit., Tafel XVI/7,9; XVII/5,8.
- 3 MARGARETA CONSTANTINIU, PANAIT PANAIT, op.cit., pl.II fig.3.
- 4 ION NESTOR - Fouilles de Glina..., p.241, fig.9,15.
- 5 ALFRED PROX, op.cit., Tafel XV/9,11.
- 6 Unele analogii se găsesc și în ceramica din așezarea de la Văcărești, cf. ERSILIA TUDOR - Săpătura de salvare din com. Văcărești, jud.Dâmbovița, în: Scripta Valachica, Tîrgoviște, 1972, p.103, fig.3/3.
- 7 ALFRED PROX, op.cit., Tafel XV/6,7.
- 8 ERSILIA TUDOR, loc.cit., fig.6/1,3.
- 9 ALFRED PROX, op.cit., Tafel XXIV/1; vezi GH.BICHIR, în: Dacia, VI, 1962, fig.11/3.
- 10 SILVIA MARINESCU-BILCU - Unele probleme ale perioadei de tranziție de la neolitic la epoca bronzului din Moldova în lumina a trei morminte plane de înhumare descoperite la Tîrpești, în: Studii

- și cercetări de istorie veche (S.C.I.V.), XVI, 1962, p.241-250; MARILENA FLORESCU - Contribuții la problemele începutului epocii bronzului în Moldova, în: Arheologia Moldovei, II-III, 1964, p. 105-125; ION NESTOR, EUGENIA ZAHARIA - Sur la periode de transition du néolithique à l'âge du bronze dans l'aire des civilisation de Cucuteni et de Gomelnița, în:Dacia, NS, XII, 1968, fig.6/1,7.
- 11 ALFRED PROX, op.cit., Tafel VIII/4-6.
 - 12 Această tehnică se face remarcată și pe unele fragmente ceramice din așezarea de tip Glina de la Roșu, cf. M.CONSTANTINIU, P. PANAIT - op.cit., p.312, pl.IX/5, cît și la Văcărești, cf. ERSILIA TUDOR, op.cit., p.104-105.
 - 13 GH.BICHIR, în:Dacia, NS, VI, 1962, p.89 și urm.
 - 14 vezi nota nr.2; GH.BICHIR, op.cit., fig.9/5, fragmentul ceramic fiind încadrat în faza B (Fundeni).
 - 15 VALERIU LEAHU, Cultura Tei, București, f.a., p.68, fig.9/2.
 - 16 Ibidem, p.88 și fig.13/4.
 - 17 Ibidem, p.89.
 - 18 Idem - Săpăturile arheologice de la Cățelu Nou, în: Cercetări arheologice în București, vol.II, 1965, fig.16/1.
 - 19 Aceste motive decorative sînt desîntîlnite la Cățelu Nou, cf. VALERIU LEAHU, op.cit., p.37 și fig.17/6; 19/3.
 - 20 Ibidem, p.37 și fig.19/1.
 - 21 După periodizarea făcută de Gh. Bichir, încadrăm așezarea de la Greci în faza B (Fundeni), cf. Materiale, VIII, 1962, p.283-290; Dacia, NS, VI, 1962, p.87 și urm.
 - 22 Cf. VALERIU LEAHU - Cultura Tei..., p.33-34; VLADIMIR DUMITRESCU - Arta preistorică în România, București, 1974, p.282.
 - 23 GH.TROHANI - Săpăturile arheologice efectuate la Chirnogi, vezi în volumul prezent.
 - 24 R.VULPE, S.C.I.V., VI, 1-2, 1955, p.250, fig.12/1.

LES FOUILLES DE GRECI, COMMUNE GRADISTEA, DÉP.ILFOV - Résumé -

A la suite d'une recherche de surface effectuée sur les bords du lac Căldărușani, en 1971, on a fait des fouilles sur un terrain situé à 300 mnord du village Greci, sur la rive sud du lac.

Les fouilles ont eu un caractère de sondage. Sur une surface relativement petite, 62 m.c., on a découvert 12 complexes; 3 fosses appartiennent à la civilisation Glina (no.6,7 et 9), 5 complexes Tei (no. 1, 2,4,5,12), 3 géto-daces (no.8,10.11) et 1 féodal (no.3).

L'inventaire des fosses Glina est représenté par des outils en silex, os d'animaux, fusaiotes et une petite roue en terre cuite. La céramique, d'après la qualité de la pâte, se divise en trois catégories:

1. Vases de grandes dimensions, d'une pâte sabloneuse avec beaucoup de fragments céramiques. 2. Vases petits et moyens, d'une pâte de bonne qualité. 3. Vases d'une pâte fine, bien brûlée.

Selon la forme, on rencontre des vases de provisions, des écuelles de différents types, chaudrons, verres tronconiques.

Le décor est constitué de bandes de trous-boutons, alvéoles, entailles, lignes incisées et impressions triangulaires. Quelques-uns des éléments de décor sont spécifiques aux phases Schneckenberg B et C (Prox) et on les rencontre pour la première fois dans la Plaine du Danube.

L'inventaire des complexes qui appartiennent à la civilisation Tei est représenté par des couteaux en pierre (Krummesser), fusaïoles en terre cuite - une d'elles joliment décorée à l'aide d'incisions, etc.

La céramique se divise en deux catégories: grossière et fine. Les formes et le décor sont spécifiques à la phase I, Cătelu Nou - récipients de grandes dimensions, au corps bombé, col haut, rebord évasé, chaudrons; bandes alvéolaires, lignes tirées à l'aide du petit balai, impressions, branches de sapin, proéminances coniques.

Dans les complexes géto-daces on n'a trouvé que de la céramique travaillée à la main et à la roue. Comme forme on rencontre des fruitières et des vases au corp arché. Le décor consiste généralement de lignes incisées, ce qui nous fait attribuer ces complexes à la deuxième moitié du IIe s - commencement du Ier s.av.n.é.

Légende des figures

Fig. 1 - Le profil du mure ouest de la section

Fig. 2 - Vases reconstitués de type Glina III de l'établissement de Greci

Fig. 3 - Fragments céramiques du type Schneckenberg B de Greci

Fig. 4 - Fragments céramiques Glina III

Fig. 5 - 1-3,6: fragments céramiques Glina III; 4: verre tronconique reconstitué appartenant à la civilisation Glina III; 5: fragment céramique du type Foltesti - Cernavoda II

Fig. 6 - Fragments céramiques du type Glina III

Fig. 7 - Anses et boutons sur les fragments céramiques Glina III

Fig. 8 - Motifs ornamentaux sur les fragments céramiques du type Glina de Greci

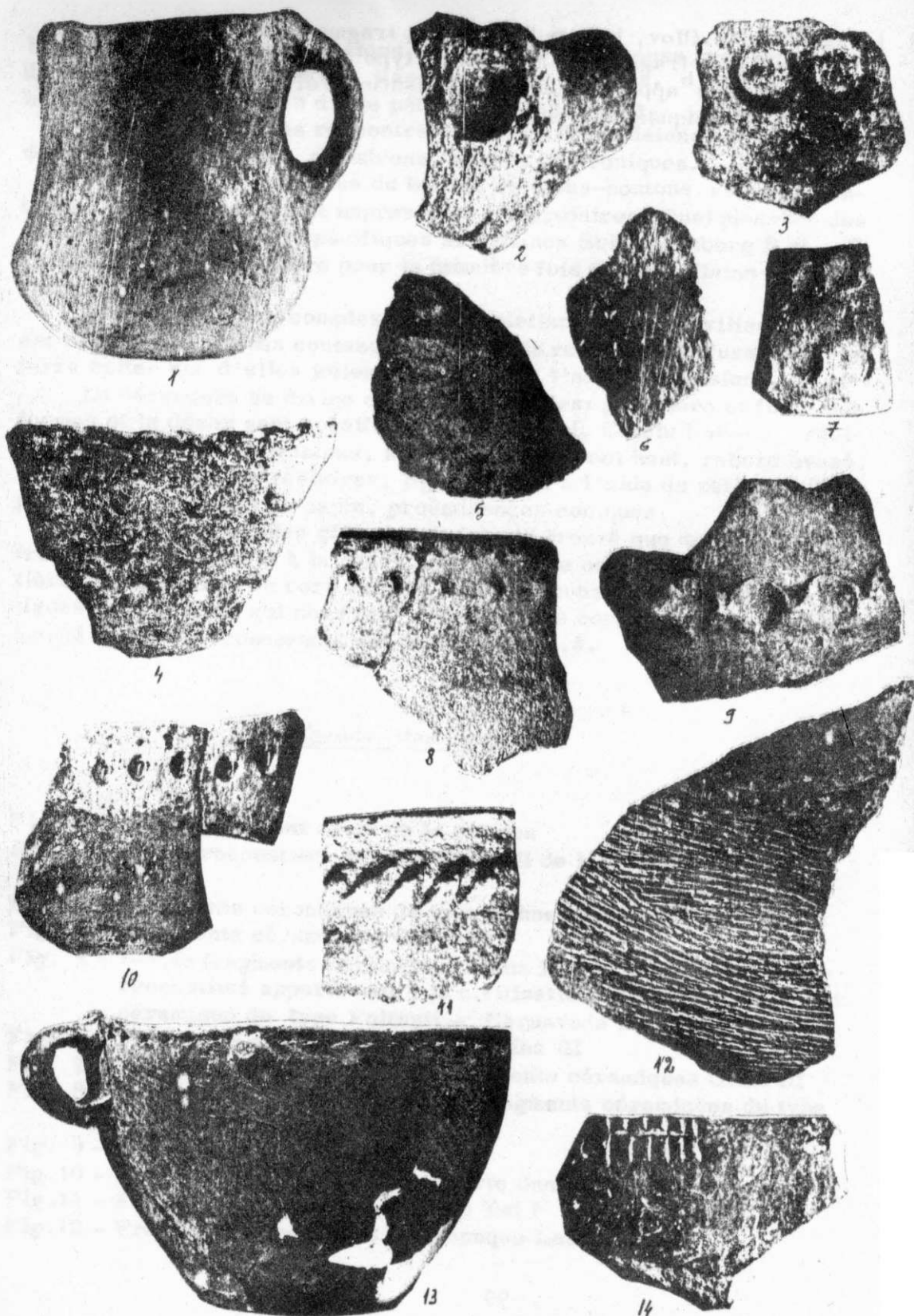
Fig. 9 - Fragments céramiques Glina III

Fig.10 - 1 a,b: Fusaïole Tei I, découverte dans l'habitation no.4

Fig.11 - Fragments céramiques du type Tei I

Fig.12 - Fragments céramiques de l'époque Latène

Pl. I - Grecl, dép. Ilfov, 1-4; 6-9: vase et fragments céramiques
Glina III; 5: fragment céramique du type Foltești - Cernavoda
II ; 13: vase appartenant à la civilisation Tei; 10-12; 14: frag-
ments céramiques du type Tei

Pl. I - Greci, jud. Ilfov, 1-4; 6-9: vas și fragmente ceramice Glina III; 5: fragmente ceramice de tip Foltești II (Cernavoda II); 13: vas aparținând culturii Tei; 10-12, 14: fragmente ceramice de tip Tei